ΕΤΟΣ Β'. — ΑΡΙΘ. 172 Τιμᾶται λεπτὰ 10. ΚΥΡΙΑΚΗ 28 ΙΟΥΝΙΟΥ 1881

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΟΣΑΤΥΡΙΚΗ

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ ΚΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΤΕΑ ΜΟΝΟΝ Ἐν Ἀθήναις φρ. 15—Ἐν δὲ ταῖς ἐπαρ. φρ. 18—Ἐν τῷ ἐξωτ. φρ. 20.

Β. ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ.

Η ΚΑΤΑΛΗΨΙΣ ΤΗΣ ΑΡΤΑΣ.

—

(Τηλεγραφικαὶ εἰδήσεις ἰδιαιτέρων ἀνταποκριτῶν στοχυλογηθεῖσαι ἐκ τῶν ἑλλην. ἐφημερίδων)

Ἄννινον 18 Ἰουνίου

Ὑπουργὸν Στρατιωτικῶν.

Εἴμεθα στρατοπεδευμένοι καὶ περιμένομεν διαταγὴν ἐκκινήσεως. Φρόνημα στρατοῦ ἀκμαιότατον μετὰ δημοσίευσιν ποιήματος Προβελεγγίου. Εἶπα εὐζώνοις—Τοῦρκοι ἀντισταθῶσιν· ἔχετε πεποιθησιν εἰς ἐμέ;—Ἐκεῖνοι ἀπήντησαν. Στὸν Σοῦτσό μας. **Σοῦτσος.**

—

Ἄννινον, 19 Ἰουνίου.

Σύνταξιν *Τηλεγράφου*

Τρία τάγματα στρατοῦ τουρκικοῦ, ἤτοι Τούρκων στρατιωτῶν παρετάχθησαν φαλαγγηδὸν, κατὰ φάλαγγα καὶ κλιμακηδὸν καὶ σκέπτονται νὰ ὑπερφαλαγγίσωσι τὸ εὐώνυμον κέρας ἡμετέρας παρατάξεως. Προμηνύεται αἱματηρὰ μάχη. Ἐσκάψαμεν αὔλακας, ὅπως ρεύσῃ χυθησόμενον αἷμα.

—

Ἄννινον, 20 Ἰουνίου,

Σύνταξιν *Ἐφημερίδος*.

Στρατηγὸς Σοῦτσος ἔλαβε συνέντευξιν μετὰ γέροντος τοῦ Ἰμηττοῦ, περὶ ἐπικειμένης καταλήψεως Ἄρτας· ἔδειξεν αὐτῷ δρόμον Ἄρτας, ὃν ἠγνόει. Στρατηγὸς παρεκάλεσεν αὐτὸν διαμεῖναι. Γέρων ἀπήντησεν· εἶνε ἐνοικισμένος ὑπὸ *Ἐφημερίδος* μέχρι 1 Σεπτεμβρίου. Ἐγένετο ἄφαντος μέσον ἀστραπῶν καὶ βροντῶν.

—

Σελαχώρα 20 Ἰουνίου

Σύνταξιν *Αἰῶνος*.

Γνωρίζετε εἰπεῖν ἡμῖν ποῦ εὑρίσκεται Χιδαγὲτ πασᾶς; Ποῦ νὰ εἶνε; τί νὰ κάμνῃ; ἆρά γε μᾶς ἐνθυμεῖται; Χάμλεῦ προτείνει ἀμοιβὴν 500 λιρῶν πρὸς τὸν κομίσοντα αὐτὸν ζῶντα ἢ νεκρόν.

—

Ἄννινον 21 Ἰουνίου

Σύνταξιν *Πρωΐας*.

Τοῦρκοι δὲν ἐννοοῦσιν ἀποσυρθῆναι ἐκ παραχωρηθεισῶν ἐπαρχιῶν, πρὶν κατατεθῶσι παρὰ κυβερνήσεως διπλωματικὰ ἔγγραφα, ἅτινα ζητεῖ Θεοδωράκης.

—

Ἄννινον 21 Ἰουνίου.

Σύνταξιν *Τηλεγράφου*

Φρικαλέον, ὀδυνηρὸν, ἀποτρόπαιον κακούργημα. Ὁ ἵππος πρώτου ἐξαδέλφου κλητῆρος προξενείου, εδολοφονήθη ἐκ προμελέτης καὶ ἐσκεμμένως. Θῦμα καταλείπει ὀρφανὸν πουλάρι νεογνόν. Καλὸν θὰ ἦτο ληφθῆναι πρόνοια περὶ αὐτοῦ. Κηδεία ἐπιδεικτικωτάτη.

—

Ἄννινον, 22 Ἰουνίου

Ὑπουργὸν Στρατιωτικῶν

Enfin!

Οἱ Τοῦρκοι μᾶς ἄφησαν καὶ ἐπήραμεν τὸ Δημαριό. Εἰσελθόντες εὕρομεν νωπὰ τὰ ἴχνη τῆς ἐκκενώσεως αὐτῶν. Κατάληψις ἐγένετο μετὰ παραδειγματικῆς ἀνδρείας. Οὐδεὶς ἐπληγώθη.

Δήμαρχος υἱός μου ἀφίκετο. Προτίθεται ἀποστεῖλαι ὑμῖν βαρέλια τινα ὕδατος ἐντεῦθεν πρὸς καθάρεγμα πλατείας Συντάγματος.

—

Ἄννινον, 23 Ἰουνίου.

Σύνταξιν *Ἐθνικοῦ Πνεύματος.*

Τηλεγραφῶ ἐμμέτρως· εἰς ἴαμβους γὰρ
Ὁ ἐνθουσιασμός μου μετατρέπεται.
Χρυσοφεγγής, χρυσοφαής, χρυσολαμπής
Εἰς Ἄρταν κυματίζει ἡ σημαία μας
Ἡ ἱερὰ σημαία, ἣν ἐδόξασαν
Γκορτζῆδες, Κουμουνδοῦροι καὶ Βελέντζιδες.
Οἱ Τοῦρκοι ὡς μᾶς εἶδαν, ἔφυγαν εὐθὺς
Ἀφέντες τὰ παπούτσια εἰς τὸν δρόμον των,
Ἅπερ ὦς σκύλοι πάντα ἐσκυλεύσαμεν.

—

Ἄρτα, 24 Ἰουνίου

Σύνταξιν *Παλιγγενεσίας.*

Διαδίδεται ὅτι Εὐρωπαϊκὴ ἐπιτροπὴ ἔφθασεν ἐνταῦθα· γενικῶς πιστεύεται ὅτι φήμη αὕτη ἀληθεύει. Πιθανὸν ἐπίσης ὅτι καὶ Τοῦρκοι ἀνεχώρησαν ἐντεῦθεν καὶ ὅτι εἰσῆλθεν ἐντὸς ἑλληνικὸς στρατός.

—

Ἄννινον, 24 Ἰουνίου.

Σύνταξιν *Ὥρας.*

Στυγερὰ καὶ μυσαρὰ προδοσία ἔλαβε χώραν. Ἑλληνικὸς στρατὸς εἰσῆλθεν εἰς Ἄρταν. Ἡ μνήμη αἰσχρᾶς καὶ ἀντεθνικῆς ταύτης πράξεως κεκρυμμένη εἰς γωνίαν Α Β Γ καρδίας ἡμῶν, θέλει ἀείποτε κινεῖ ἀγανάκτησιν, ἥτις ἐγκρύπτεται εἰς γωνίαν Β Γ Δ.

—

Ἄρτα, 24 Ἰουνίου.

Σύνταξιν *Ὀλύμπου.*

Τὴν πήραμε, τὴν πήραμε ! Κάτω ὁ Τρικούπης.

—

Ἄρτα 25 Ἰουνίου

Πρωθυπουργὸν καὶ ὑπουργ. Στρατιωτικῶν

Συγχαίρω κυβέρνησιν καὶ Ἀβλεγκτικὸν συνέδριον ἐπὶ καταλήψει Ἄρτας. Πόθοι ἐθνικοὶ προφητευθέντες ὑπὸ Ἀγαθαγγέλου καὶ *Ἐθνικοῦ Πνεύματος* πληροῦνται. Ἰσραηλῖται, Μωαμεθανοί, Χριστιανοί, Μαρωνῖται, Παλαιοκαθολικοὶ κλαίουν πάντες. Ἐπίκειται ἐκ τούτου φόβος ὀφθαλμίας. Στείλατε ὀφθαλμοϊατρούς.

Σοῦτσος.

Bobb.

ΦΡΟΥ-ΦΡΟΥ.

—

Ὁ στρατός μας χωρεῖ εἰς τὰ ὑπὸ τῶν Τούρκων ἐκκενούμενα μέρη εἰς ἀπαράβατον ἀπόστασιν τεσσάρων ἀπ' αὐτοῦ χιλιομέτρων. Ἐπάνω κάτω ὅσον ἀπέχει ὁ Πειραιεὺς ἀπὸ τὰς Ἀθήνας· ὥστε πάντοτε ἕνας Πειραιεὺς θὰ μᾶς χωρίζῃ ἀπὸ τοὺς Τούρκους· ἀπόδειξις ὅτι ὁ κ. Μπούμπουλης ὡς τώρα δὲν ἔκαμε τίποτε.

—

Τὰ τηλεγραφήματα τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς καταλήψεως κ. Σούτσου ἔχουν πάντοτε τὴν ἑξῆς στερεότυπον διεύθυνσιν : *Α.*

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΝΕΑΠΟΛΕΩΣ.

—

VICO CAMPANE. (*)

Ἀρχίζομεν ἀπὸ τῶν κάτωθι, ἂν θέλετε, τὴν περιγραφὴν καὶ ἔπειτα προχωροῦντες θέλομεν αἰωρηθῆ βαθμηδὸν μέχρι τῶν ἐρημιτῶν τοῦ ἕκτου καὶ τοῦ ἑβδόμου πατώματος, οὗς ἐπίτηδες φαίνεται ἡ ἔνδεια, ἀναγκάζουσα ν' ἀνέρχωνται δὶς τοὐλάχιστον τῆς ἡμέρας τὴν ὑπερεκατοντάβαθμον κλίμακα, αἴρει τοσοῦτον ὑπεράνω τῆς γῆς, ὅπως συνειθίσῃ αὐτοὺς νὰ λησμονήσωσι τὰς τρυφὰς καὶ ἀπολαύσεις τοῦ γηΐνου κόσμου, καὶ νὰ ρίπτωσι τὸ βλέμμα εἰς τὸν ὕπερθεν τῆς κεφαλῆς αὐτῶν οὐρανόν, ὅπου μίαν ἡμέραν θὰ πληρωθῶσιν ἴσως οἱ ἀνέφικτοι πόθοι των. Παρὰ τὴν εἴσοδον ἑκάστης οἰκίας ἵσταται ὁ θυρωρὸς, γέρων συνήθως ἰσχνὸς καὶ ἀσθενικὸς, φέρων ὅμως μετ' ἀξιοπρεπείας τὸν πῖλον μετὰ τῶν πλατειῶν χρυσοκεντήτων ταινιῶν, ὡς ἀπόμαχος ἀξιωματικὸς τοῦ Β. Ναυτικοῦ, ὅστις ὁσάκις δὲν εἶνε παλαιορράφος ἢ ράπτης, κάθηται παρὰ τὴν θύραν θωπεύων τὸν προστριβόμενον εἰς τὰ γόνατά του αἴλουρον, καὶ ἐπισκοπεῖ τοὺς εἰσερχομένους καὶ ἐξερχομένους. Παραπλεύρως τῆς εἰσόδου συνήθως ὑπὸ τὴν κλίμακα, ἐντὸς ἀληθοῦς τρώγλης, σπηλαίου σκοτεινοῦ καὶ δυσώδους, εἶνε ἡ κατοικία τοῦ θυρωροῦ, πάντοτε σχεδὸν ἐγγάμου καὶ ἀρχηγοῦ πολυαρίθμου οἰκογενείας, ἥτις ὡς ἀγέλη κατοικιδίων ζώων στιβάζεται ἐντὸς τοῦ ἄντρου ἐκείνου τὴν νύκτα, καὶ πληροῖ τὴν εἴσοδον καὶ τὴν ὁδὸν κατὰ τὴν ἡμέραν. Ἡ ἐσωτερικὴ αὐλὴ τῆς οἰκίας εἶνε ὅ,τι τὸ impluvium τῶν πομπηϊανῶν οἰκιῶν. Τὰ ὕδατα τοῦ ὑετοῦ καὶ τὰ χυνόμενα ὑπὸ τῶν ἐνοικιαστῶν κατασταλάζουσιν ὅλα ἐκεῖ, καὶ μένουσι λιμνάζοντα, δυσώδεις ἀναδίδοντα ἀναθυμιάσεις, καὶ παρέχοντα εἰς ὅλην τὴν οἰκίαν νοσηρὰν καὶ εὐρωτιῶσαν ὑγρασίαν. Τὰ ἰσόγεια χρησιμεύουσιν ὡς σταῦλοι καὶ ἀποθῆκαι. Κλίμακες στεναὶ καὶ σκοτειναὶ ἄγουσι συνήθως πρὸς τὰ διάφορα πατώματα, ἕκαστον τῶν ὁποίων ὑποδιαιρεῖται εἰς πολλὰ διαμερίσματα ἐν οἷς πλεῖσται οἰκογένειαι κατοικοῦσιν. Ἡ ἄνετος εὐρυχωρία τῶν ἡμετέρων κατοικιῶν εἶνε πολυτέλεια ἀσύγγνωστος εἰς τὸν νεαπολίτην ἀστὸν, ὅστις καὶ εὔπορος ἔτι ὤν, περικλείεται ἐθελουσίως εἰς ἓν καὶ μόνον δωμάτιον πανοικεὶ, ὅπως ὑπενοικιάσῃ ὅ,τι πλείονα δωμάτια εἰς ξένους ἐνοικιαστάς. Οὕτω δὲ συμβαίνει ὥστε ἑκάστη οἰκία νὰ περιέχῃ πλῆθος ποικίλον, καὶ ἀνόμοιον, καὶ ἀνεξερεύνητον κατοίκων, ἀληθὲς πανδαιμόνιον. Ἡ οἰκογένεια τοῦ οἰνοπώλου, οὗ τὸ ἐργαστήριον κεῖται εἰς τὴν ἄκραν τῆς ὁδοῦ, ἐνοικιάζει δύο δωμάτια εἰς δύο φοιτητὰς ἐκ Καλαβρίας.

(*) Συνέχεια· ἴδε ἀριθ. 174.

Μ. Βασιλέα, πρωθυπουργὸν, ὑπουργὸν στρατιωτικῶν. Καὶ παρακάτω : συγχαίρω τὴν ὑμετέραν Μεγαλειότητα, κτλ. Τὸ *συγχαίρω* ἢ πηγαίνει μόνον πρὸς τὸν Βασιλέα καὶ τότε κατ' ἀκολουθίαν πρὸς τοὺς ἄλλους ἁρμόζει τὸ *συλλυποῦμαι*· ἢ εἰς τὸν ἐνθουσιασμὸν τοῦ κ. Σούτσου ὅλοι καὶ ὑπουργοὶ καὶ πρωθυπουργοὶ καὶ Βασιλεῖς ὀνομάζονται Μεγαλειότατοι. Πιστεύομεν μᾶλλον τὸ τελευταῖον καὶ ἐδῶ κυρίως ἁρμόζει τὸ : ἔχασε τὸ σκυλὶ τὸν ἀφέντη του.

—

Ἡ ὡραῖα τῶν Ἀθηνῶν Νεάπολις εὑρίσκεται ἀπὸ μιᾶς ἤδη ἑβδομάδος εἰς τὰς ὑπαστυνομικὰς χεῖρας τοῦ κυρίου **Σπύρου Ἀγγελοπούλου,** ἀγαπητοῦ εἰς ὅλους τοὺς θέλοντας ἀστυνομίαν ἥμερον καὶ ἠθικήν. Διὰ τοῦτο ὁ κ. Ἀγγελόπουλος ἀφῆκε πάντοτε εὐαρέστους ἐντυπώσεις εἰς ὅσα τμήματα κατὰ καιροὺς διωρίσθη ὑπαστυνόμος. Βλπίζομεν ὅτι καὶ εἰς τὸ νέον τμῆμα, τὸ εὐρύτερον καὶ πολυανθρωπότερον, δὲν θὰ διαψεύσῃ τὰς προσδοκίας τῶν φίλων του καὶ τῶν μὴ φίλων του ἀκόμη, ὅσοι τὸν γνωρίζουν ὡ θερμότερον δεληγεωργιατήν. Καὶ ἀντιπροσωπεύει ἐν τῇ ἀστυνομίᾳ τὸ μακαρίτικον αὐτὸ κόμμα, ὅπως λέγουν ὅτι τὸ ἀντιπροσωπεύει ἐν τῇ κυβερνήσει ὁ κ. Ρικάκης, ὅστις καὶ συνετέλεσε πολὺ εἰς τὸν διορισμὸν τοῦ φίλου ὑπαστυνόμου.

—

Ὁ κ. Τρικούπης ἠπατήθη εἰς τοὺς ὑπολογισμούς του ὅτι ἠδύνατο νὰ εἶναι αὐτὸς ἡ κυβέρνησις τῆς καταλήψεως. Ὁ κ. Κουμουνδοῦρος προπαρεσκευάσθη διὰ τὴν κατάληψιν ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων. Μαρτυροῦσι Καστέλλα σὺν Περρωτίδι σὺν Ἀδάμαις σὺν Καστανιωτίσσῃ. Οἱ Τρικουπικοὶ πρέπεν' ἀρχίσουν καὶ αὐτοὶ νὰ *καταλαμβάνουν* διὰ νὰ καταλαμβάνουν τί τοὺς γίνεται.

—

Ὑπὸ τὴν μαγικὴν σχεδὸν πανσέληνον, παρὰ τὰς στήλας, ἐναντι τῶν ἀνθρωποβριθῶν Ὀλυμπίων, τὴν νύκτα τῆς φωτοχυσίας, ὁ ἀκόλουθος κλητὴρ τοῦ ὑπαστυνόμου Τσακίρη ἐξυλοφόρτωσεν ἀθῶον πολίτην, τὸν ὁποῖον ἀνεκήρυξε μετὰ τὸ ξυλοφόρτωμα μεθυσμένον, ἴσως διότι δὲν μποροῦσε πλέον ἀπὸ τὰς αἰκίας νὰ περιπατήσῃ. Εἰς τὰς φωνὰς τοῦ θύματος ὁ κ. Τσακίρης σπεύσας παρέδωκε τὸν ξυλοκοπηθέντα εἰς τὸν ξυλοκόπον διὰ νὰ τὸν ὁδηγήσῃ εἰς τὸ τμῆμα, ὡς νὰ ἦτο θεραπευτήριον τὸ τμῆμα. Παραλαβὼν δὲ τὸ μοῦς αὐτοῦ ἔσπευσε νὰ ἐπιβάλῃ τάξιν εἰς τοὺς ἐν τοῖς Ὀλυμπίοις ἀεριζομένους. Κτθ' ὁδὸν ὅμως ὁ πολίτης ἐπληρόνετο τὰ ὁδοιπορικά του καὶ ἔβαλλε σπαρακτικὰς φωνάς. Ὁ κ. Τσακίρης πάλιν ἔσπευσε διὰ νὰ παραστῇ εἰς τὴν κατάδυσιν τοῦ θύματος ἐντὸς τοῦ Κρατητηρίου.

—

Τὴν αὐτὴν νύκτα ἑωρτάζομεν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν Ἀρτινῶν ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν βαρβάρων ὀργάνων τῆς τουρκικῆς διοικήσεως.

—

Πῶ, πῶ, τί ἔχει ὁ φοβερὸς Σπηλιόπουλος ἐν τοῖς θυλακίοις του περὶ ἄθλων ἐνωμοταρχῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις. Ὅταν τ' ἀκούῃς ἀριθμούμενα ἐξ ἐπιστολῶν ἐκεῖθεν, ἓν πρὸς ἕν, μὲ τὴν τάξιν του καθὲν καὶ τὸ νούμερο, καταλαμβάνεσαι ὑπὸ τοῦ νευρικοῦ ἐκείνου γέλωτος, σὺνήθους ἐν ταῖς αἰθούσαις τῶν φρενοκομείων. Ἐφευρετικώτατοι ἄνθρωποι αὐτοὶ οἱ Ἐνωμοτάρχαι εἰς τὰ βάσανα τὰ ὁποῖα ἐπινοοῦν διὰ τοὺς συνταγματικοὺς πολίτας τοῦ Βασιλέως Γεωργίου. Θὰ τὸν φάγωμεν τὸν Σπηλιόπουλον, ἂν δὲν μᾶς δώσῃ τὰς ἐπιστολάς του πρὸς δημοσίευσιν, διότι ἀπέναντι αὐτῶν τὰ κατορθώματα τῶν ἐπιστατῶν τῶν φυλακῶν καὶ δεσμωτηρίων, μὲ τὰ ὁποῖα καταγίνεται ὁλόκληρον τώρα διετίαν, εἶναι φιλήματα ἀθῶων περιστερῶν.

—

Γραῖα τις χήρα ἔχει παρ' ἑαυτῇ παχύδερμον ἀθλητικὸν ἱερεῖα. Ἐδῶ κατοικεῖ ὁ μάγειρος τοῦ δεῖνα ἀριστοκρατικοῦ ξενοδοχείου, καὶ ἡ πολυάριθμος αὐτοῦ τεκνογονία ἀνέρχεται καὶ κατέρχεται θορυβωδῶς τὴν κλίμακα, πορευομένη ἢ ἐπιστρέφουσα ἐκ τοῦ σχολείου. Ἐκεῖ κατοικεῖ γέρων τις συνταξιοῦχος, καὶ ἡ οἰκογένεια ἀξιωματικοῦ τινος ἐκ Πεδεμοντίου. Ἐμπορορράπτης τις κατέχει ὁλόκληρον διαμέρισμα, ἐνῷ εἰς τὸ ἄλλο κατοικεῖ κυρία τις μετὰ τῆς κόρης της, σπουδαζούσης τὴν μαιευτικὴν, καὶ μεταβαινούσης καθ' ἑκάστην πρὸς τοῦτο εἰς τὸ νοσοκομεῖον τοῦ Ἰησοῦ καὶ Μαρίας· αὕτη ἔχει δύο ἐνοικιαστὰς, ἕνα ἐμποροϋπάλληλον καὶ ἕνα μουσικόν. Τὸ ἄλλο πάτωμα ἀνήκει εἰς τὸ θῆλυ γένος σχεδὸν ἐξ ὁλοκλήρου. Ἐν αὐτῷ κατοικεῖ ράπτριά τις παρὰ τῇ ὁποίᾳ φοιτῶσι καθ' ἑκάστην ἓξ ἢ ὀκτὼ ἐργάτιδες νεαρᾶς ἡλικίας, ἐγγὺς δὲ εἰς τὸ παρακείμενον διαμέρισμα ἐνοικοῦσιν ὀρχηστρίδες τινὲς τοῦ θεάτρου μετὰ τῆς ἀχωρίστου *μαμμᾶς*, γυναικὸς γραίας, ἥτις περιεκτικὴ οὖσα, ὡς ὀνόματά τινα ἐν τῇ γραμματικῇ, καλεῖται οἰκογένεια, καὶ ἐπέχει τόπον καὶ μητρὸς, καὶ προστάτιδος καὶ συντρόφου καὶ ὑπηρετρίας παρὰ ταῖς ἱερείαις τῆς Τερψιχόρης. Καὶ οὕτως ἀπὸ πατώματος εἰς πάτωμα ἀνερχόμενοι, δυνάμεθα ν' ἀπαντήσωμεν ἀναμὶξ συσσωρευμένα καὶ συζῶντα, καὶ συμφυρόμενα πολλὰ πρόσωπα, καὶ γένη, καὶ ἀριθμοὺς καὶ πτώσεις . . . . αἴ, βεβαια ! καὶ πτώσεις ἀφοῦ καὶ αὗται δὲν εἶναι σπάνιαι διὰ τοὺς ἀνερχομένους τὰς ὀλισθηρὰς καὶ δυσαναβάτους κλίμακας τῶν ὑποστέγων, ὅπου κατοικεῖ ὁ ζωγράφος, ὁ περιφέρων τὴν νύκτα πρὸς πώλησιν τὰς εἰκόνας αὐτοῦ, ὁ δικηγορικὸς γραφίσκος, καὶ ὁ ἀοιδὸς, ὁ ἀποκομίσας ἐκ τῶν θεατρικῶν αὐτοῦ ἐκδρομῶν ἄφθονον συριγμῶν ἐσοδείαν.

Τοιοῦτο τὸ ἐσωτερικὸν ὡς ἔγγιστα τῶν οἰκιῶν τῆς Νεαπόλεως, πλὴν τῶν ἐν ταῖς ἀριστοκρατικαῖς συνοικίαις, ὅπου θνητοὶ εὐδαιμονέστεροι κατοικοῦσι. Τὸ δὲ ἐξωτερικὸν ἔχει τι τὸ πληκτικὸν καὶ ἀφιλόκαλον, διότι αἱ οἰκίαι δὲν εἶναι κεκονιαμέναι, ἀλλὰ πᾶσαι ἀτημέλητοι καὶ ἀκάθαρτοι, ἐπειδὴ ἡ νεαπολιτανικὴ φυλὴ αἰσθάνεται ἐν γένει τόσην πρὸς τὴν καθαριότητα ἔνστικτον ἀποστροφὴν, ὅσην τοὐλάχιστον αὐστηρὰν καὶ παροιμιώδη μέριμναν δεικνύει περὶ αὐτῆς ἡ ὁλλανδική. Ἀλλὰ τὸ μονότονον καὶ ἄχαρι τῆς ὁδοῦ συγκεράννυσι ἐπὶ τὸ ποιητικώτερον ἡ θέα τῶν μυριοπληθῶν ἐξωστῶν, διότι κατ' ἰσπανικὸν ἔθος, ἀπομεῖναν ἀφ' ἧς ἐποχῆς ἡ Νεάπολις ἀπετέλει ἕνα τῶν ἀδαμάντων τοῦ βαρυτίμου τοῦ ἱσπανικοῦ στέμματος, πᾶσα θύρα καὶ πᾶν παράθυρον ὀφείλει νὰ ἔχῃ τὸν ἀπαραίτητον αὐτοῦ σιδηρόφραχτον ἐξώστην, καὶ οὗτος πάλιν ἐφ' ἑαυτοῦ τὰ ἀπαραίτητα ἀνθοδοχεῖα. Ἡ μακρὰ αὕτη καὶ ποικίλη σειρὰ τῶν ἐξωστῶν τέρπει τὸ βλέμμα, καὶ μεταφέρει τὸ πνεῦμα εἰς τὴν Σιβίλλην, εἰς τὰ Γάδειρα, ἢ εἰς τὴν Βαρκελλώνην, ἀ-

Καὶ δὲν μπορεῖ πλέον νὰ παύσῃ αὐτὴ ἡ καταδίωξις τῶν ἐφέδρων καὶ μάλιστα ὅταν τυχαίνουν νὰ εἶναι οἰκογενειάρχαι; Ἂν πρόκειται νὰ πάρουμε καὶ τὰ Ἰωάννινα, μάλιστα, νὰ διατάξωμεν πανστρατιάν. Ἀλλὰ δὲν μᾶς φθάνουν τόσαι μυριάδες ἓν-δύο διὰ τὴν εἰρηνικὴν κατάληψιν τῶν δοδέντων;

ΚΛΙΜΑΤΙΚΑ

Ἰατρικὴ ἔκθεσις περὶ Ἄρτης.

Συνελάβομεν τὸ ἑξῆς τηλεγράφημα τοῦ κ. Πρετεντέρη σταλὲν πρὸς ἐξέτασιν τοῦ κλίματος τῆς Ἄρτας, ἂν εἶναι κατάλληλον διὰ τὸν Βασιλέα ἢ ὄχι:

Ἄρτα, 28 Ἰουνίου, ὥρα 5η μ. μ. Ταύτῃ τῇ στιγμῇ ἀφικόμην εἰς ἀρχαίαν Περῤῥάνθην. Εὗρον πολλὴν ὁμίχλην, ἐξ ἧς παραλαβὼν ὀλίγην ἐντὸς φιάλης καὶ πωματίσας αὐτὴν ἀνέλυσα ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ μου. Ἡ ὁμίχλη τῆς Ἄρτας περιέχει πλὴν τῆς τακτικῆς δόσεως ὀξυγόνου μεγάλην ποσότητα βασιλικοῦ ὀξέος, συντελοῦντος πολὺ εἰς τὴν χώνευσιν. Τὸ κλῖμα μοὶ ἐφάνη ὑγρόν· ἐντεῦθεν περικλείσας ἐντὸς κουτίου ἐκ λευκοσιδήρου ὀλίγην ὑγρασίαν ὑπέβαλον καὶ αὐτὴν εἰς χημικὴν ἀνάλυσιν καὶ εὗρον ὅτι δὲν εἶναι ἡ συνήθης τῶν Ἀθηνῶν ὑγρασία, συνισταμένη ὡς γνωστὸν κατὰ μέγα μέρος ἐκ νυκτερινῶν οὔρων, ἀλλ' εἶναι ἐμπεφορημένη ὑπὸ βάσιν MX° 62 ἐκ πατριωτικῶν δακρύων. Τὰ διέκρινα διὰ τοῦ μικροσκοπίου ἀμέσως, διότι εἶναι ἄχροα καὶ ὀλίγον ἀνάλατα, ἐνῷ τὰ οὖρα ὡς γνωρίζετε εἰς μὲν τὴν ὅρασιν φαίνονται χρωματισμένα, εἰς δὲ τὴν γεῦσιν ἁλμυρά. Τὸ ἔδαφος ὀλίγον ἡφαιστιῶδες, συνοδευόμενον ὑπὸ περιοδικῶν παλμῶν. Δὲν ἔλειψα νὰ κάμω εἰς τὰ διάφορα μέρη τοῦ σώματός μου ἐνέσεις τοιούτων παλμῶν καὶ εἶδον ὅτι εἶναι ἐκ τῶν χρηστοηθεστέρων ἐν τῇ ἡφαιστιολογίᾳ καὶ σεισμολογίᾳ παλμῶν, οἵτινες φέρουσι τὸ ὄνομα ἐκ τοῦ ἐφευρετοῦ αὐτῶν palmi entousiastiki, ἤτοι παλμοὶ ἐνθουσιαστικοί.

Ἀναβὰς ἵππου καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ πέντε λαγωνικῶν διέτρεξα τὴν Ἄρταν ἀπὸ Βορρᾶ πρὸς Νότον καὶ ἀπὸ Νότου πάλιν πρὸς Βορρᾶν ἀκολουθῶν καὶ μερικὰς νοτιοανατολικὰς διευθύνσεις ὅπως ἀνακαλύψω ἄν που ὑπάρχωσι τὰ λεγόμενα εἰς τὴν ἐπιστήμην *ἕλη δημοκρατικά*, ὡς ἐκ τῆς προσγείου αὐτῶν ἐπεκτάσεως. Μετὰ χαρᾶς ἀναγγέλλω ὅτι οὐδαμοῦ εὗρον τοιαῦτα· ἐκεῖ συνήθως ὅπου ταῦτα σχηματίζονται, εἶδον ὅτι οἱ κάτοικοι ἔχουν σπείρει σωρείαν βασιλικῶν. Συνιστῶ ὁμοίους φυτείας εἰς τὸν Ἴλισσὸν, ὅπως μὴ βλάπτωνται οἱ φοιτηταὶ τῶν παριλισσίων θεάτρων.

Μεγάλως ἐνησχολήθην μὲ τὴν γέφυραν τῆς Ἄρτας, τὸ ἱστορικὸν γιοφύρι, διὰ τὸ ὁποῖον δημῶδες τραγοῦδι λέγει ὅτι

Ὁλημερῆς ἐχτίζανε κι' ἀπὸ βραδὺ γκρεμίζει.

Ὑπὸ τὰς γεφύρας συνήθως διαιτῶνται παραποτάμιά τινα θηρία τῶν ὁποίων τὴν νύκτα κυρίως ἡ ἀναπνοὴ εἶναι δυσωδεστάτη, μολύνουσα τὴν περὶξ ἀτμοσφαῖραν καὶ γεννῶσα τοὺς λεγομένους ὀλικοὺς ἢ κωλικοὺς πυρετοὺς, τὰς ἐπιθρονίους δυσεντερίας, τὴν φυσηματικὴν ἀναχώρησιν ἢ ἀποχώρησιν. Ὁ βὴξ κυρίως τῶν ἀμφιβίων αὐτῶν θηρίων εἶναι τρομακτικός· εἰς τὴν ἀκοὴν ἔρχεται ὡς ἐκρηγνύμενος λέβης. Ἐντεῦθεν ὁ σοφὸς Λεβὼ τὰς ὠνόμασεν ἐκρηκτικὰς μηχανάς. Ἔβαλα δύτας μήπως ἀλιεύσωσι τοιαύτας. Ἀλλ' ἀντ' αὐτῶν οἱ δύται μοῦ ἀπέσπασαν διάφορα εἴδη σπόγγων περιεργοτάτων, μερικὰς δουζίνας ὀστρειδίων καὶ κάτι μπαρπούνια παμμεγέθη τὰ ὁποῖα ἀμέσως τηγανίσαντες ἐφάγομεν. Ἦσαν ὡραιότατα.

Μετὰ τὴν ἐπισταμένην τοῦ κλίματος μελέτην ἐνόμισα καλὸν νὰ προβῶ εἰς διάγνωσιν καὶ τῆς ὑγείας τῶν κατοίκων. Εὗρον αὐτοὺς ὀλίγον κιτρίνους, ὡσεὶ ἦσαν βότρυς πεναπαριστωμένης ἐν αὐτῷ ἀορίστου καὶ συγκεχυμένης ὀπτασίας, ἐν ᾗ συναντᾶται καὶ νὺξ σεληνοφεγγὴς, καὶ πορτοκαλλεώνων ἄρωμα καὶ κιθάρας ἦχοι, καὶ λάμπον ὑπὸ τὸ δικτυωτὸν θλέμμα *σενιόραι ἢ σενιορίτας*, καὶ στίχοι περιπαθεῖς τοῦ Ἀλφρέδου δὲ Μυσέ. Ἀλλὰ ἀπὸ τῆς παροδικῆς ταύτης τῆς ρέμβης πλανήσεως σὲ ἀφυπνίζει ἀποτόμως ὁ μυριόηχος κρότος τῆς κύκλω κυμαινομένης ζωῆς, καὶ τὸ ὄμμα ἀντικρύζει αἴφνης ἀντὶ τῶν αἰθερίων εἰκόνων τὴν πεζὴν σκηνογραφίαν τῆς καθ' ἡμέραν συναλλαγῆς.

Ἀνέλθωμεν ὁμοῦ, ἂν θέλητε, εἰς τὸ δωμάτιον τοῦ τρίτου πατώματος, ὅπερ ἐπὶ τόσους μῆνας μ' ἐφιλοξένησε, καὶ προβάντες ἀπὸ τοῦ ἐξώστου, ἐπισκοπήσωμεν ὁμοῦ τὴν ὁδόν. Μερίσωμεν ὅμως τὰς ἐντυπώσεις ἡμῶν κατ' αἰσθήσεις, ὅπως εὐκοπώτερον διαστείλωμεν αὐτὰς ἀπ' ἀλλήλων. Ἐκ τῶν πέντε ἡμῶν αἰσθήσεων, αἷς χρώμεθα ὅπως συγκοινωνῶμεν μετὰ τοῦ ἐξωτερικοῦ κόσμου δύο, ἡ γεῦσις καὶ ἡ ἁφὴ δηλονότι, ἀριστοκρατικαὶ καὶ συνεσταλμέναι, ἐγγύτατα κείμεναι καὶ συνδεδεμέναι μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ κόσμου, διατηροῦσιν αἰδημόνως τόσας μόνον σχέσεις, μετὰ τῶν ἐκτὸς πραγμάτων, ὅσαι εἶνε ἀναγκαῖαι πρὸς ἐνάσκησιν τῆς λειτουργίας ἑκάστης. Ἐνῷ ἀπεναντίας αἱ τρεῖς ἀπομένουσαι, ἡ ὅρασις, ἡ ἀκοὴ καὶ ἡ ὄσφρησις, φύσει κοινωνικώτεραι καὶ ἐλευθεροφρονέστεραι, συγχρῶνται προθύμως τῷ ἐκτὸς κόσμῳ, πρὸς ὃν διατελοῦσιν εἰς στενὴν καὶ ἀδιάκοπον συνάφειαν. Ἀρξώμεθα ἀπὸ τῆς τελευταίας ταύτης, ἥτις ὁμολογουμένως ἐστὶν ἐλάσσονος σπουδαιότητος.

Ὁ Αἰμίλιος Ζόλας, εἷς ἓν τῶν ἀρίστων αὐτοῦ ἔργων (Ventre du Paris) περιγράφει ἐν πολλαῖς σελίσιν, ἰδιορρύθμως μὲν, ἀλλὰ λαμπρῶς διασκευασμέναις, τὴν ὀσφραντικὴν οὕτως εἰπεῖν, συναυλίαν, ἣν ἀπετέλουν αἱ ὀσμαὶ τῶν ἔν τινι παντοπωλείῳ ἐκτεθειμένων διαφόρων εἰδῶν τυροῦ. Πολὺ πλείονας σελίδας ὅμως καὶ μᾶλλον διαφερούσας ἤθελε γράψει ὁ ἀρίζηλος συγγραφεὺς, ἂν προβαίνων ἀπό τινος ἐξώστου τῆς ὁδοῦ τῶν Κωδώνων ἐφίστα τὴν προσοχὴν ὅπως διευκρινίσῃ καὶ καταμερίσῃ τὰς ἀνερχομένας ἀπὸ τῆς ὁδοῦ εὐωδίας. Ἐκ τοῦ λιθοστρώτου τῆς ὁδοῦ, ὑγροῦ ἐκ τῆς βροχῆς καὶ ἐκ τῶν ἀπαύστως χεομένων ἐπ' αὐτοῦ ἀκαθάρτων ρευστῶν οὐσιῶν, ἀναδίδεται ὀσμὴ εὐρωτιώδης καὶ δυσάρεστος, ἥτις συνενοῦται καὶ συμμίγνυται μετὰ τῆς ἀμμωνιώδους ἀναθυμιάσεως τῶν οὐρητηρίων, μετὰ τῆς ὅλως γεωπονικῆς ὀσμῆς τῆς κόπρου τῶν διαφόρων τετραπόδων ἀφθόνως λιπαινούσης τὸ ἔδαφος, μετὰ τῆς κνίσσης τῶν ἑψημένων καὶ κοχλαζόντων εἰς χύτρας καρυκευμάτων, ἐν οἷς τὸ κρόμμυον κατέχει τὸ κυριώτερον μέρος, μετὰ τῆς ὅλως ἰδιαζούσης ὀσμῆς τοῦ πυρακτωμένου κλιβάνου, μετὰ τῆς ὑγρᾶς ἀποφορᾶς τῶν πλυνομένων ρούχων, ἅτινα πολλάκις ἁπλοῦνται σταλάζοντα πρὸς ἀποξήρανσιν ἐπὶ σχοινίων τεταμένων ἀναμέσον τῶν ἐξωστῶν, μετὰ τῆς βαρείας δυσωδίας τοῦ ζωμοῦ τῆς κράμβης, μετὰ τῆς ἀνυποφόρου καὶ ναυτιώδους ἀποφορᾶς, ἣν ἀναδίδουσιν αἱ ἐν τῇ ὁδῷ σηπόμεναι διάφοροι φυτικαὶ καὶ ζωϊκαί ἐστιν ὅτε οὐσίαι.

Ἔπειτα τὰ ἐν τῇ ὁδῷ ἐκτεθειμένα πρὸς πώλησιν εἴδη καὶ κρέας καὶ ἰχθύες παστοὶ καὶ νωποὶ, λαχανικὰ, καὶ ὀπῶραι, καὶ γεώμηλα βεβρασμένα, καὶ πλακοῦντες καὶ ζυμαρικὰ καὶ χορδεύματα ἀποφέρουσιν ὀσμὴν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον δυσάρεστον, ἥτις πάλιν συνενοῦται καὶ συμφύρεται ἀνερχομένη μετὰ τῶν διαφόρων ὀσμῶν τῶν ἐξερχομένων ἀπὸ τὰ διάφορα τῆς ὁδοῦ ἐργαστήρια, ἀπὸ τῆς ὀξείας καὶ πλήρους αἰθερίων ὀξέων ὀσμῆς τοῦ οἰνοπωλείου μέχρι τῆς λεπτῆς ἀσβόλης, ἥτις ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν ἀποθήκην τοῦ ἀνθρακοπώλου. Ἀλλ' ὅ,τι κυρίως ἐξέχει καὶ διακρίνεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἰδιορρύθμου καὶ παραδόξου ταύτης τῶν ὀσμῶν συναυλίας, ὅπως ἐν μέσῳ συμφωνίας μελοδράματος ἡ διάτορος φωνὴ τοῦ ὑψιφώνου, εἶνε ἡ ἀφόρητος ἀληθῶς ὀσμὴ τοῦ καιομένου ἐλαίου τοῦ τηγανιζομένου ὀνίσκου. Ὁ τὸ ἐπάγγελμα τοῦτο ἐξασκῶν ἵσταται ἐν ὑπαίθρῳ, παρὰ τὴν καμπὴν τῆς ὁδοῦ, πρὸ πυράγρας ἀνημμένης, ἐξάγων δὲ ἀπὸ ἀγγείου τεμάχια τοῦ τεταριχευμένου ἐκείνου ἰχθύος ἐμπεπλησμένα ὕδατος, ἐπιπάσσει αὐτὰ δι' ἀλεύρου καὶ ῥίπτει ἐντὸς τοῦ ἐλαίου, ζέοντος καὶ δυσώδους ὅσον τοὐλάχιστον τὸ ὀμώνυμον τοῦ ἰχθύος ἔλαιον, καὶ ἡ ὀσμὴ αὕτη ἀνέρχεται αἰχμηρὰ, ταγγὴ, πνιγηρὰ καὶ εἰσδύει διὰ τῶν μυκτήρων μέχρι τοῦ βάθους τῶν πνευμόνων. Οἱ δὲ κάτοικοι τῆς ὁδοῦ ἀσχάλλοντες καὶ βήχοντες, ἐπιτιμῶσι καὶ καταρῶνται τὸν πωλητὴν, οὐχὶ σπανίως ἀναγκαζόμενοι νὰ καταφύγωσι διὰ τοῦ τύπου πρὸς τὴν ἀστυνομίαν, ὅπως ἀπαλλαγῶσι τῆς φοβερᾶς μάστιγος.

Καὶ ταῦτα μὲν τὰ περὶ τὴν ὄσφρησιν· ἀλλὰ τὰ εἰς τὰς ὑπολειπομένας δύο αἰσθήσεις, ὧν τόσον εὐρεῖα εἶναι ἡ δικαιοδοσία, ἀναγόμενα δὲν εἶναι εὔκολον ἐπίσης νὰ καταταξωμεν καὶ ν' ἀπαριθμήσωμεν. Ἄλλως τε τῶν ἐντυπώσεων τῶν δύο τούτων αἰσθήσεων κοινῶν οὐσῶν πολλάκις καὶ πρὸς ἀλλήλας συνδεδεμένων, προσπαθῶ ν' ἀναγράψω αὐτὰς ὅπως ἠσθάνθην, ἀφίνων εἰς τὸν εὐμενῆ ἀναγνώστην τὴν φροντίδα νὰ τὰς ἀποχωρίσῃ καὶ διανείμῃ. Ἅμα τὴν πρωΐαν ἀφυπνισθῆς καὶ τρίψῃς τοὺς ὀφθαλμοὺς, ὁ πρῶτος ἦχος, ὅστις θὰ σοὶ προσβάλῃ τὴν ἀκοὴν, εἶναι ὁ κώδων τοῦ ποιμνίων τῶν αἰγῶν καὶ ὁ μυκηθμὸς τῶν ἀγελάδων. Τὸν κώδωνα ἰδίως ἀκούεις ἐγγύτατα, διότι ὁ γαλακτοπώλης μὴ ἀρκούμενος νὰ περιφέρῃ τὰς αἶγας ἀνὰ τὴν ὁδὸν, ἄγει τὸ εὐπειθὲς ζῶον ἀπὸ τῶν κεράτων, καὶ ἀναβιβάζει αὐτὸ διὰ τῆς κλίμακος καὶ μέχρι τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου πατώματος, ὅπως διανείμῃ εἰς τοὺς θαμῶνας τὴν ἡμερησίαν τοῦ γάλακτος προμήθειαν. Ἀναπηδῶν ἀπὸ τῆς κλίνης ἀνοίγεις τὰ παράθυρα, καὶ ἐνδυόμενος προβαίνεις ἀπὸ τοῦ ἐξώστου.

(Ἀκολουθεῖ).

πασμέναι ὑπὸ θείου· πολὺ ὑψηλοὺς ἐν γένει ὡς νὰ ἔβαινον ἐπὶ καλοβάθρων καὶ λεπτοὺς ὡς σχοίνους· οἱ κανθοὶ τῶν ὀφθαλμῶν των ἐδακρυῤῥόουν· ἡ ὀρεξίς των πολὺ ἀσθενής· συμπτώματά τινα λυσεντερίας. Συνδυάσας ὅλα αὐτὰ συνεπέρανα ὅτι εἰς τὸν τόπον μία καὶ μόν νόσος ἐαιπολάζει, κυρίως μεταξὺ τῶν πτωχῶν καὶ τῶν ἐργατικῶν τάξεων, ἡ ὀνομασθεῖσα ὑπὸ τοῦ σοφοῦ ἐντομολόγου Μιτερμάϋερ *καραπανῖτις* (carapanitas monstruosa). Κατὰ τὴν νεωτέραν θεωρίαν ἡ νόσος αὕτη πηγάζει ὑπὸ σμήνους μικροσκοπικῶν ὀργανισμῶν ἐκ τῆς τάξεως τῶν κρυπτογάμων, ἄλλων μὲν κολεοπτέρων, ὑμενοπτέρων, τροχιοδρομικῶν, ἕνεκα τοῦ δρόμου ὃν διανύουσι, ὠστροτουρκικῶν, ὡς ἐκ τῆς καταγωγῆς του, τσιφλικοπτέρων, ληστοδιαίτων. Τὰ φοβερώτερα εἶναι ἐκ τοῦ γένους τῶν vagabondorum, ὡς ἐκ τοῦ διαβατικοῦ αὐτῶν ἐν διαφόροις τόποις τοὺς ὁποίους λυμαίνονται.

Κατὰ τὴς νόσου αὐτῆς ὑπάρχουν πολλὰ προφυλακτικὰ εὐτυχῶς, ἰδίως συνιστῶ τὰ λεγόμενα ἐμφρακτικὰ, ἤτοι κουμπωμέναις τσέπαις, τὸν πῖλον στεγανῶς ἠρμοσμένον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς καὶ ἀένναον περιστροφικὴν τῆς ῥάβδου κίνησιν, χρησιμεύουσαν μεγάλως εἰς ἀποδίωξίν των.

Λεπτομερείας διὰ ταχυδρομικῆς ἐκθέσεως.

Ὑποσημειοῦμαι

Τυπάλδος Πρετεντέρης.

Ὅτι ἀκριβὲς ἀντίγραφον.

Ἀράπης.

ΑΤΤΙΚΑΙ ΝΥΚΤΕΣ.

27 Ἰουνίου 1881

Καὶ ἐπὶ τέλους!

Αἱ μυστικαὶ παρακλήσεις Δαμασκηνοῦ τοῦ νέου Ποσειδῶνος ἐξιλέωσαν τὸν Θεὸν κατὰ τῆς τσέπης του καὶ κατέπεμψεν ἐπὶ τὴν Ἀττικὴν τὰ κυνικὰ καύματα, τὸν ἀχώριστον τοῦ θέρους σύντροφον.

Ἡμεῖς οἱ τοσάκις τηγανισθέντες καὶ ψηθέντες καὶ καέντες ἐπὶ τῆς ἐσχάρας, ἥτις ὀνομάζεται Ἀθῆναι, ἀνεγνωρίσαμεν τὴν ἀρχαίαν μας πόλιν μὲ ὅλον τὸ ἡδονικὸν καῦμά της, καὶ ἐξεπέμψαμεν φωνὴν χαρᾶς καὶ ἀγαλλιάσεως.

Καῦε, φλόγιζε, ἥλιε τῆς Ἀττικῆς, τὰς κεφαλὰς τῶν νεωτέρων Ἀθηναίων. Ἐξακόντιζε τὰς καυστικωτέρας ἀκτῖνάς σου, ἥλιε τῶν Ἀθηνῶν, καὶ σὺ, ὦ μπόγια, εἰς τὸ ἔργον σου.

* * *

Τί εἴδους κεφάλια, αὐτὰ τὰ κεφάλια τῶν νεωτέρων Ἀθηναίων. Ἀπὸ τὸ πολὺ καῦμα τοῦ ἡλίου κατήντησαν πεπόνια.

Τοῦτο ἀπεδείχθη πλέον κατὰ τὴν προχθεσινὴν φωταψίαν. Μόνον κολοκύνθαι ἠδύναντο νὰ διαλογισθῶσι τοιαύτην πτωχὴν φωταψίαν.

Πέρυσιν ἔρχεται εἴδησις, ὅτι θὰ μᾶς τὰ δώσουν καὶ πληροῦμεν τὸ Φάληρον κατὰ χιλιάδας ἑορτάζοντες.

Σήμερον τὰ παίρνομεν καὶ μόνον ὁ Ἀρτηνὸς Παχὺς ἐκφράζει τὴν χαράν του.

Τί ἠθέλατε λοιπὸν, κύριοι ψυχροί;

Ἰδοὺ ἡ μία ὄψις τοῦ ζητήματος:

«Σήμερον ὁ ἑλληνικὸς στρατὸς εἰσῆλθεν ἀναιμάκτως εἰς Ἄρταν. Κάτοικοι μὴ ἠξεύροντες πῶς νὰ ἐκφράσωσι τὸ καταπλημμυρίσαν αἴσθημά των ζητοῦσι πληροφορίας.»

Ἰδοὺ καὶ ἡ ἄλλη ὄψις τοῦ ζητήματος.

«Σήμερον μάχη δεινὴ συνεκροτήθη ἐν Κυνὸς Κεφαλαῖς· 2500 ἕλληνες ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Αἱ πυροβολαρχίαι μας ἀπωλέσθησαν. Παραγγείλατε νέας.»

Ἀλλὰ τέλος πάντων μὲ τὰ πεπόνια ἐγὼ δὲν κάθημαι νὰ συζητῶ. Κάμετε ὅ,τι θέλετε.

Ἡμεῖς ἐμπήκαμε 'ς τὴν Ἄρτα
Βάρτα τὰ λαγοῦτα βάρτα.

* *
*

Ἄλλο πάλιν κακὸ εἰς τὸ θέατρον τῶν Ὀλυμπίων.

Ἐπὶ τῇ καταλήψει τῆς Ἄρτας, λέγει, παρέστησαν τὴν *Πατρίδα* δρᾶμα τοῦ Γαλάτου Σαρδοῦ. Δὲν εἴχαμεν τὰ μέσα νὰ πολεμήσωμεν; πολὺ καλά, ἀλλὰ νὰ μὴ ἔχωμεν τὰ μέσα καὶ νὰ ἑορτάσωμεν τὴν εἰρήνην; Αὐτὸ μόνον εἰς τὴν κεραλὴν τοῦ θιάσου τῶν Ὀλυμπίων ἠδύνατο νὰ γεννηθῇ. Μήπως δὲν εἶναι ἀθηναῖοι αὐτοί; Δὲν ἔχουν καὶ αὐτοὶ πεπόνια κεφάλια;

Καὶ ὅμως τὸ φιλοπόλεμον κόμμα συνέλαβεν ἐν τῷ δράματι ἐκείνῳ μίαν ζωηροτάτην ἀντιπολιτεύσεως ἐκδήλωσιν.

Ἠκούσθη ἀπὸ τῆς σκηνῆς ἔν τινι πράξει τοῦ δράματος: «Θάνατος εἰς τὸν προδότην, ἐπώλησε τὴν πατρίδα του.»

Δειλὸν χειροκρότημα παρηκολούθησε τὴν στυγνὴν φράσιν, τὸ δὲ παριπτάμενον κατὰ τὴν ἑορτάσιμον ἐκείνην νύκτα πνεῦμα τῆς ἐλευθερωθείσης Ἄρτας θὰ ἀνεγνώρισε τὰς σκελετώδεις χεῖρας ἠπειρώτου ἐκδηλοῦντος τὸ ἄλγος του ἐπὶ τῇ ἐγκαταλείψει τῶν Ἰωαννίνων.

Ἂς ὄψεται ἡ Ἀγγλία, κύριε ἠπειρῶτα, ἂς ὄψεται ἐπὶ τέλους ἡ Εὐρώπη. Ἡμεῖς περισσότερα ἀπὸ τὴν ἀναίμακτον κατάληψιν δὲν ἠδυνήθημεν νὰ πράξωμεν. Δὲν τὸ νομίζετε ἱκανότητα τοῦτο;

* *
*

Συμπέρασμα. Ἀτιμία, κύριοι ψυχροί, δὲν εἶνε τὸ ὅτι ἐπήραμεν ἀναιμάκτως τὴν Ἄρταν· μὲ τοιαύτην ἀτιμίαν εὔχομαι νὰ φθάσωμεν μέχρι Κωνσταντινουπόλεως. Ἀτιμία ἐθνικὴ εἶνε τὸ νὰ μὴ εὑρεθῇ ἓν ἐθνικὸν δρᾶμα, ἀλλὰ νὰ καταντήσῃ ὁ ἐλεύθερος Ἀρτηνὸς νὰ μὴ γνωρίζῃ εἰς ποῖον κράτος προσηρτήθη, εἰς τὴν Ἑλλάδα ἢ εἰς τὴν Γαλλίαν.

* *
*

Πηγαίνομεν εἰς τὸν *Ἀπόλλωνα*. Τοὐλάχιστον ἐκεῖ ἐπὶ τῇ καταλήψει τῆς Ἄρτας εἶχον τὸ μεγαλοπρεπέστερον τῶν μελοδραμάτων, τὸν *Φάουστ*. Κόσμος ὀλίγος, κυρίαι πολλαί, καλλοναὶ ὀλίγαι. Τὸ μελόδραμα περίφημα. Ἐὰν ὅμως ἦτο ἐκεῖ καὶ ὁ ἄλλος Μεφιστοφιλῆς, τὸ δρᾶμα θὰ ἐπήγαινεν ἀκόμη καλλίτερα. Ὁ τῆς σκηνῆς ἐφάνη ἀνηλεής. Τὸν ἐκύτταζα, τὸν ξανακύτταζα, καθ' ἣν στιγμὴν μετεμόρφου τὸ γῆρας εἰς ἥβην. Τίποτε. Εἶμαι ὅ,τι ἤμουν.

* *
*

Ἀλλὰ, κύριε Γαβριηλίδη, παρέλυσα πλέον. Σήμερον ὁ καύσων δὲν χωρατεύει. Φαντασθῆτε ἀφοῦ ἐπείραξε καὶ τὸν διευθυντὴν τοῦ θεάτρου τοῦ *Ἀπόλλωνος*. Ἕως προχθὲς τὸν κ. Κωστόπουλον ἐγνωρίζομεν μὲ γοῦστο, μὲ αἴσθημα. Τὴν Παρασκευὴν μᾶς ἐφάνη πεπονοκέφαλος καὶ αὐτός. Εἰς τὸ λεύκωμα τῶν θεατρικῶν μας ἀναμνήσεων ὑπῆρχον δύο ὡραιόταται σελίδες. Ἡ μία ὠνομάζετο Βιβιάνη, ἡ ἄλλη Μελόνη. Ἦσαν αἱ σελίδες ἐκεῖναι καλλιτεχνικώτατα κεκοσμημέναι. Φωνὴ λιγυρά, ᾆσμα τεχνικόν, σκηνικὴ περιπάθεια, σωματικὴ καλλονή, ὅλα αὐτὰ ἀπετέλουν δύο ἀνθοδέσμας αἵτινες κατηρωμάτισαν τὰς Ἀθήνας μας. Ὁ κ. Κωστόπουλος ἐσκέφθη νὰ ἀντικαταστήσῃ τὰς ὡραίας δύο ἐκείνας σελίδας διὰ μιᾶς Λίνδας γλαυκός. Καὶ πραγματικῶς ὅταν τὸ πρῶτον ἐνεφανίσθη ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἡ ἄχαρις τῆς Παρασκευῆς τραγουδίστρια, ἐξελάβομεν αὐτὴν ὡς γλαῦκα καταπτᾶσαν ἀπὸ τοῦ Ἀρδηττοῦ. Ὅταν ὅμως ἤρχισε νὰ τραγουδῇ, τότε ἐννοήσαμεν ὅτι ἦτο κάτι τι χειρότερον. Ἐν τούτοις ἡ μουσικὴ τοῦ τρυφεροῦ μελοδραματίου καὶ τὰ λοιπὰ πρόσωπα μᾶς ὑπενθύμισαν ὡραίας νύκτας τῆς ἀρρόντιδος νεότητος, ὅτε μεθύοντες ἐξ ἔρωτος κατηυνάζομεν διὰ τοῦ μαγικοῦ ᾄσματος τῆς πολυκλαύστου Βιβιάνης τοὺς ὁρμητικοὺς πόθους.

Ἀρκεῖ αὐτὸ τὸ ὁποῖον μᾶς ἔκαμες κ. Κωστόπουλε. Ἀλλ' ἐὰν ἤθελες τελείως νὰ μᾶς εὐχαριστήσῃς, ἔπρεπε τὸ μελόδραμα τὸ περιπαθὲς νὰ τὸ παραστήσῃς μὲ τὰ καλλίτερα πρόσωπα τοῦ θιάσου. Τότε θὰ ἦσο ἄξιος εὐγνωμοσύνης. Ἡ καλὴ ἐκτέλεσις θὰ μᾶς μετέφερεν ὅλους ψυχῇ καὶ σώματι εἰς τοὺς χρόνους ἐκείνους τῆς ἥβης. Ἐνῷ τώρα ἡ γλαὺξ τοῦ Ἀρδηττοῦ μᾶς ὑπενθύμιζεν ἀμειλίκτως τὸ βαρὺ φορτίον τῶν ἐτῶν καὶ τὴν μετάστασιν τόσων τρυφερῶν αἰσθημάτων. Καὶ ἐνόσῳ μὲν ἐτραγούδει ὁ ὀξύφωνος, ἡ διάνοιά μας ἠπατᾶτο. Ἐβλέπομεν τὸν *Ἀπόλλωνα* τοῦ 1874 μὲ δένδρα, μὲ ἄνθη, μὲ λεμονέας καὶ ὑπὸ τὰ δένδρα καὶ ὑπὸ τὰ ἄνθη καὶ ὑπὸ τὰς λεμονέας καθημέναις νεανίδας καὶ ἀκροωμένας τῆς μουσικῆς· ὅτε ὅμως ἡ γλαὺξ ἀνελάμβανε τὸ ᾆσμα, ὅλον τὸ μαγικὸν ἐκεῖνο θέαμα ἐξηφανίζετο καὶ παρίστατο ὁ *Ἀπόλλων* εἰς οἷαν κατάστασιν σήμερον εὑρίσκεται ἄνευ δένδρων, ἄνευ ἀνθέων ἄνευ λεμονεῶν . . . ἄνευ τῶν νεανίδων. Τὰ μὲν δένδρα ἀπεκόπησαν χάριν τῆς πλατείας, τὰ δὲ ἄνθη ἐμαράνθησαν χάριν τῆς ἀκηδείας, αἱ δὲ νεανίδες . . . . ἐγένοντο κυρίαι. Καὶ ἐγὼ ἐγενόμην

Σφίγξ.

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗΣ

Ἐὰν παρίστατό τις ἐφέτος εἰς τὰς γενομένας ἐν τῷ δημοσίῳ γυμναστηρίῳ ἐξετάσεις τῶν διαφόρων γυμνασίων θὰ ὡμολόγει ὅτι διὰ τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ ὅπως καταστήσῃ τὸ μάθημα τῆς Γυμναστικῆς ὑποχρεωτικὸν ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας ὑπουργὸς τῆς προκατόχου κυβερνήσεως κ. Μαυροκορδάτος ἔπραξεν ὑπὲρ τῆς νέας γενεᾶς ὅ,τι δὲν ἐφαντάσθησαν νὰ πράξουν πάντες οἱ πρὸ αὐτοῦ ὑπουργοὶ συλλήδδην λαμβανόμενοι.

Ἀπὸ τῆς εἰς μάθημα ὑποχρεωτικὸν ἀναγωγῆς τῆς γυμναστικῆς ἐν τοῖς διαφόροις γυμνασίοις καὶ τῆς διὰ τῆς εἰσαγωγῆς της ἐν τοῖς Διδασκαλείοις μορφώσεως εἰς γυμναστικοὺς πάντων τῶν διδασκάλων τῆς κατωτέρας Ἐκπαιδεύσεως, τὰ γράμματα παρ' ἡμῖν ἀποβάλλουσι τὸ ἥμισυ τῆς βλακείας των καὶ εἰσέρχονται εἰς νέαν περίοδον, ἀρκεῖ τὸ γενόμενον βῆμα νὰ παρακολουθήσωσιν ἄλλα, συστηματοποιουμένης καὶ παρ' ἡμῖν τῆς γυμναστικῆς καὶ διακλαδουμένης πανταχοῦ ὅπου παῖς μανθάνει, ὅπου νέος φοιτᾷ εἰς σχολεῖον.

Ἀρκεῖ πλέον ὅτι ἐπλημμύρησαν σοφοὶ δεκαπενταετεῖς, πρόεδροι συλλόγων ἐννεαετεῖς καὶ γραμματεῖς σωματείων τὸ ἑσπέρας θηλάζοντες παρὰ τῇ μητρί των καὶ τὸ πρωὶ γαλουχοῦντες τοὺς ἄλλους. Ἀρκεῖ πλέον ὅτι τὰ δημοτικὰ

σχολεῖά μας εἶναι αὐτόχρημα οὐ μόνον σφαγεῖα τοῦ πνεύματος, ἀλλὰ καὶ ἀφανιστήρια τοῦ σώματος. Ἐνθυμούμεθα μίαν ἐπίσκεψίν μας εἰς τὸ δημοτικὸν σχολεῖον τοῦ ὀλίγα λεπτὰ τῶν Ἀθηνῶν ἀπέχοντος χωρίου Βραχάμι. Ἓν δωμάτιον τεσσάρων μέτρων μήκους καὶ δυώμισι πλάτους, παράθυρα πανταχόθεν ὅλα κλειστά, διότι ἄλλως διδάσκαλος καὶ παιδία θὰ ἐπλευρίτονον ἐντὸς ὀλίγων λεπτῶν, ἡ θύρα ἐπίσης κλειστὴ καὶ μὲ τὰς κλειστὰς αὐτὰς ὀπὰς καὶ ἡ ἀποφορὰ κατάκλειστος. Τὰ παιδία καχεκτικά, χωρὶς μειδίαμα εἰς τὰ χείλη, χωρὶς λάμψιν ἐπὶ τοῦ μετώπου. Ὁ διδάσκαλος κατακίτρινος καὶ μόλις συγκρατούμενος ἐν τῇ ὑπομονῇ του ὑπὸ τοῦ ῥητινίτου ὃν ἔπινεν ἄφθονον. Τὸν ἠρωτήσαμεν ἀπὸ πότε ἕως πότε κάμνει μάθημα. Μᾶς ἀπήντησεν ὅτι μόλις μίαν ὥραν διακόπτεται τὸ μάνδρισμα τὴν μεσημβρίαν. Κατὰ τὰς ἄλλας ὥρας ἀπὸ βαθέος ὄρθρου μέχρι βαθυτέρας δύσεως διδάσκαλος καὶ μαθηταὶ κατάδικοι εἰς τὸ κάτεργον ἢ τὴν φάτνην. Καὶ τί ἐμάνθαναν τὰ Μπραχαμόπουλα; Ὅλην τὴν βρωμοσοφίαν τοῦ Πανταζῆ καὶ τοῦ Σακελλαρίου, δι' ἧς ἐφράττοντο καὶ οἱ τελευταῖοι πόροι τῆς νοημοσύνης των, ἐλησμονοῦντο δὲ ἴσως καὶ αὐτὰ τὰ ἀρβανίτικα τὰ ὁποῖα κατ' οἶκον ὁμιλοῦνται, χωρὶς καὶ νὰ μάθωσι τὰ ἑλληνικὰ τοῦ Γενναδίου καὶ τοῦ Παπασλιώτου. Αἱ κεφαλαί των ἐπιμήκεις εἰς σχῆμα κεμερτοῦ τοῦ γραμματοδιδασκάλου Πανταζῆ, τὰ χείλη των κατέπιπτον ὡς χεῖρες ἀδρανεῖς διδασκάλου μετὰ αὐτοενέργειαν ἐπὶ τῆς δημιουργικότητος αὐτοῦ, τὸ βλέμμα ἐσβεσμένον ὡς ἄνθρακες φιλαργύρου, ἡ φωνὴ νεκρὰ ὡς κελάδημα βύα, τὰ σώματα ἀδρανῆ ὡσεὶ νοσούντων κατοικιδίων ζώων καὶ ἡ ψυχή των ἀμαυρὰ ὡς μαυρισμένη ὅαλος. Ἦσαν τὰ ἀποτελέσματα τοῦ κατὰ τὸν σοφὸν Πετρίδην διδάσκειν.

Ὁ διδάσκαλος ἦτο μεμνηστευμένος καὶ ἐρωτευμένος· ἐξεδήλου δὲ τὴν ψυχικὴν αὐτοῦ κατάστασιν ψάλλων ἐν τῷ δωματίῳ του κατὰ τὰ διαλείμματα χερουβικόν.

Παρετηρήσαμεν ἔπειτα τοῦ χωρίου τὰς χῆνας, τοὺς χοίρους, τὰς ὄρνιθας, τοὺς ὄνους, τοὺς κύνας, ὅλα τὰ ζῶά των καὶ τὰς παρὰ τὴν εἴσοδον τοῦ χωρίου ῥωμαλέας πλυντρίας καὶ εὕρομεν παντοῦ ζωὴν καὶ νοημοσύνην πλειοτέραν ἢ παρὰ τοῖς παιδίοις τοῦ σχολείου. Διὰ τὸν ἁπλούστατον λόγον ὅτι οἱ χοῖροι, αἱ χῆνες καὶ αἱ πλύντριαι τοῦ χωρίου δὲν ἐδοκίμασαν τὸ παιδαγωγικὸν σύστημα τῶν κυρίων Πανταζῆ καὶ Πετρίδου. Πολλάκις ἴσως οἱ πρῶτοι διῆλθον διὰ τῆς σοφῆς γαστέρος τῶν ἐποπτῶν αὐτῶν τῆς παιδείας, ὡς φιλοδωρήματα διδασκάλων διορισθέντων, ἀλλὰ δὲν ἐδοκίμασαν καὶ τὴν δύναμιν τοῦ ἐγκεφάλου των, διότι ἐκεῖ θὰ ὑφίσταντο χείρονα ἢ ἐν τῇ γαστρὶ αὐτῶν ἀλλοίωσιν.

Ἡ γυμναστικὴ ἁρπάζει διὰ τῆς βίας ἐπ' ὀλίγην τοὐλάχιστον ὥραν ἀπὸ τὴν φθοροποιὰν ἐπιῤῥοὴν τῶν μαθητευομένων τοῦ Πανταζῆ καὶ παραδίδει τοὺς νέους εἰς τὸν ἀέρα, εἰς τὸ ὕπαιθρον, εἰς τὴν κίνησιν, εἰς τὴν ῥώμην. Τὸ σῶμα καὶ τὸ πνεῦμα ἀποβάλλουσι τὴν νάρκην τοῦ Γραμματικοπούλου, λύουν τοὺς ἥκιστα ἐντίμους δεσμοὺς τοῦ Κωνσταντινίδου, σώζονται ἀπὸ τὰ μαθηματικὰ τοῦ Γεωργιάδου καὶ τὴν ἱστορίαν τοῦ Πατσοπούλου καὶ ἀνακτῶσι δυνάμεις διὰ νὰ ὑποφέρουν πάλιν τοὺς αὐτοὺς δημίους καὶ τὰ αὐτὰ βάσανα. Ἀλλ' ἂν τὸ συντακτικὸν τοῦ Ἀσωπίου, τὰ λατινικὰ τοῦ Σεμιτέλου, ἡ ἱστορία τοῦ Τσιβανοπούλου καὶ ἡ ἠθικὴ τοῦ Κωνσταντινίδου ῥέουσιν ἀπὸ τῆς μνήμης κατεσπευσμένως, ὀλίγον μετὰ τὴν ἀποφοίτησιν ἐκ τοῦ σχολείου, ὡς ὁ ὑδράγυρος κυλινδεῖται ἐπὶ τῆς ὑάλου, ἡ γυμναστικὴ μορφόνει διὰ παντὸς τὰ σώματα, χορηγεῖ εἰς αὐτὰ κάλλος καὶ δύναμιν, ἀνδρίζει, ῥωννύει, ἀνακαινίζει καὶ ἐμφυσᾷ εἰς τὸν νέον ὅλον ἐκεῖνο τὸ εὐγενὲς φρόνημα τὸ ὁποῖον πηγάζει ἐκ τῆς ἀναγνωρίσεως τῆς ἐσωτερικῆς δυνάμεως.

Ἐπὶ τέλους ὁ μαθητὴς ἐπιστρέφων ἐκ τῆς γυμναστικῆς ἔχει ὄχι μόνον τὸ σῶμα ἐν ἀκμῇ, ἀλλὰ καὶ τὸ φρόνημα ἀνθηρὸν καὶ ἀντιμετωπίζει τὸν διδάσκαλον οὐχὶ μετὰ δειλίας, ἀλλὰ μετὰ θάῤῥους, εὐχαρίστως ἀκούων ἂν πραγματικῶς διδάσκῃ γνώσεις, ἀλλὰ καὶ εὐχαρίστως γελῶν ἂν μετὰ σοβαρότητος ζητῇ νὰ μεταδώσῃ μωρίας.

Αἱ εἰς τὴν γυμναστικὴν γινόμεναι ἐξετάσεις μόνον μετὰ διδασκαλίαν ὀλίγων μηνῶν, ἐν ἑνὶ γυμναστηρίῳ καὶ τούτῳ δημοσίῳ, μὲ γλίσχρα μέσα διδασκάλων καὶ γυμναστῶν, μὲ τὸ ἀσυνείθιστον, τὸ νεωτεριστικὸν καὶ τὴν κρυφὴν πρὸς τὴν γυμναστικὴν ἀπέχθειαν τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν γυμνασιάρχων, τοῦθ' ὅπερ εὐνόει τὰς ἀπουσίας, ἀπέδειξεν ὅτι ἡ ἑλληνικὴ νεολαία ἐπιδίδει μετὰ θαυμασίας ταχύτητος εἰς τὰς ἀσκήσεις αὐτάς, ἀρκεῖ νὰ συστηματοποιηθῶσι, νὰ εὐρυνθῶσι, νὰ μὴ γίνωνται κλέφτικα καὶ μετὰ σπουδῆς, νὰ προστεθῶσιν εἰς αὐτὰς ὅλα τὰ θέλγητρα ὅσα ἡ τέχνη συνεπάγεται.

Ἐκ τῆς γυμναστικῆς ἐξῆλθεν ἐν Γερμανίᾳ ἡ νεολαία ἡ πολεμήσασα εἰς Λοῦτσεν καὶ Δειψίαν· ἐξ αὐτῆς ἀνεδόθησαν οἱ σπιθῆρες τοῦ φιλελευθέρου ἐνθουσιασμοῦ τοῦ 1830 καὶ 48, ἡ γυμναστικὴ συνεπεστάτησε εἰς τὴν εὐδοκίμησιν τῆς γενικῆς στρατολογίας καὶ αὐτὴ ὑπέθρεψε τὸν ἀκοίμητον γερμανικὸν πατριωτισμὸν ὅστις ἔχυσεν, ἔσπειρε τὸ καταστρεπτικόν του πῦρ εἰς τὴν Γαλλίαν καὶ τὴν λάμψιν τῆς δόξης εἰς Γερμανίαν. Διατί νὰ μὴ πιστεύσωμεν ὅτι παρομοίαν καὶ παρ' ἡμῖν ἀποστολὴν θὰ ἔχῃ ἡ γυμναστική; Διατί νὰ μὴν φαντασθῶμεν τὸν πόλεμον ὃν θὰ συνάψῃ αὕτη μετὰ τῆς εἰσχωρησάσης παρ' ἡμῖν μικροψυχίας καὶ ἀσιανῆς νωθρότητος; Διατί νὰ μὴ περιμείνωμεν ἐξ αὐτῆς καὶ δι' αὐτῆς ἀνάστασιν τῶν κοιμωμένων ψυχικῶν τοῦ Ἔθνους δυνάμεων, δι' ὧν νὰ προσεγγίσωμεν εἰς τοὺς ἀρχαίους χρόνους οἵτινες ἀκόμη νομίζεις πετῶσιν ἄνωθεν τοῦ Γυμναστηρίου, διότι ἐκεῖ πλησίον κεῖται ἀκόμη ἀκέραιον τὸ *Στάδιον* τῆς δόξης των; Διατί νὰ μὴν ἐλπίσωμεν ὅτι εἰς γυμναστικὸς σύνδεσμος θὰ συμπεριλάβῃ ὡς σιδηρᾶ ἅλυσσος ὅλην τὴν Ἑλλάδα καὶ θὰ ἐπεκτείνῃ τὰ ἄκρα της καὶ εἰς τὰς δούλας ἐπαρχίας καὶ ὅτι τῆς στιγμῆς ἐπελθούσης ὄχι πλέον ὡς τώρα ὑπὸ Κουμουνδοῦρον γελῶντα καὶ στρατηγοὺς τρέμοντας, ἀλλ' ὑπὸ τὴν κυανόλευκόν μας θὰ παρατάξῃ τὸ Ἔθνος τὰς νεαράς του φάλαγγας, φαιδρὰς ἀποφασισμένας ἢ νὰ ἴδωσι τὴν Ἀνατολὴν ῥοδίζουσαν ἢ νὰ ταφῶσιν ὑπὸ τὰ ῥόδα τῆς Δύσεως;

Ἀλλὰ πρὸς τοῦτο ἀπαιτοῦνται πολλὰ καὶ τὰ ὑπάρχοντα εἶναι ὀλίγα· ὁ διευθύνων τὸ γυμναστήριον καὶ οἱ ὑπ' αὐτὸν διδάσκαλοι ἀνέδειξαν φιλοτιμίαν ἣν σπανίως τις ἀναζητεῖ εἰς Ἕλληνας ὑπαλλήλους. Πιστεύετε ὅτι ὁ πρῶτος ὑπὸ τὸν διευθυντὴν διδάσκαλος ἐλάμβανε ἑβδομήκοντα μόνον δραχμὰς καὶ εἰργάζετο ἀπὸ ὄρθρου μέχρι τῆς 10ης π.μ. καὶ ἀπὸ τῆς 3ης μέχρι τῆς 7ης μ. μ. Καὶ τί ἐργασία; Πλήρη πόνων, ἱδρῶτος, καθημερινῶς ἐκθέτων τὴν ὑγείαν του εἰς κρυολογήματα. Γνωρίζετε ὅτι φιλοτιμώτατοι διδάσκαλοι ἐπληρόνοντο *σαράντα* μόνον δραχμάς; Γνωρίζετε ἀκόμα ὅτι τὰ ἄτιμα ῥουσφέτια εἰσήχθησαν καὶ εἰς τὸ Γυμναστήριον καὶ ὅτι ἐνῷ οἱ διδάσκαλοι κατὰ γράμμα ἠφανίζοντο εἰς τὸ ἔργον των ἀντὶ πενῆντα δραχμῶν, ἄλλοι εὐτυχεῖς εὐνοούμενοι κακοήθων Βουλευτῶν διωρίζοντο Ἐπιστάται ἄνευ ἐπιστασίας μὲ 60 δραχμάς, μὲ τὴν *ὑποχρέωσιν* νὰ μὴ πατοῦν εἰς τὸ Γυμναστήριον;

Ὥστε οἱ ἐφετεινοὶ καρποὶ τοῦ Γυμναστηρίου ἀποτελοῦσιν ὄντως θαῦμα, ὅταν ἀναλογισθῇ τις τὰς συνθήκας ὑφ' ἃς ἐγένοντο. Τὰ ὄργανα τοῦ Γυμναστηρίου εἶναι σεσηπότα·

αὐτὸ τὸ Γυμναστήριον εἶναι δημόσιον· καὶ εἶναι σφετερισμὸς καθαρὸς ἡ εἰς Γυμνασιακὸν μετατροπή του· προϋπολογισμὸς προταθεὶς ὑπὸ τοῦ κ. Μαυροκορδάτου καὶ ψηφισθεὶς κατηναλώθη μόλις ὁ ἥμισυς, τοῦ ἄλλου ἡμίσεως τίς οἶδε εἰς ποῖα βοηθήματα καὶ ἔλέη ὑπὸ τὴν κραταιὰν σκέπην τοῦ κ. Παπαμιχαλοπούλου καταναλωθέντος.

Καὶ μεθ' ὅλα ταῦτα ἡ ἄσκησις τῶν μαθητῶν ὑπῆρξεν λίαν εὐάρεστος, ἐπιτηδείως δὲ πολὺ ὑπὸ τοῦ κ. Φωκιανοῦ συνανεμίχθησαν καὶ αἱ στρατιωτικαὶ ἀσκήσεις. Αἱ ἀπουσίαι μόλις ἀποτελοῦσιν ἓν δέκα τοῖς ἑκατὸν χάρις εἰς τὸ κυνηγετικὸ τοῦ διευθύνοντος καὶ τῶν διδασκάλων. Καὶ ἤδη τὰ Γυμνάσια τῆς Πρωτευούσης ἔχουσι μαθητὰς οἵτινες δύνανται νὰ παρουσιάσωσιν ὄψιν ἐλευθέρου νέου. Ποίαν εὐγνωμοσύνην πρέπει νὰ αἰσθάνωνται οἱ γονεῖς εἰς τὸν κ. Μαυροκορδάτον καὶ τὸ προσωπικὸν τοῦ Γυμναστηρίου, περιττὸν νὰ εἴπωμεν. Τῶν τέκνων των ἡ ὑγεία ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ἐπερρώσθη, πολλαὶ κακαὶ συνήθειαι θὰ ἠλαττώθησαν καὶ ὁ χαρακτήρ των ἤρξατο ἀνδρούμενος.

Ἀλλ' ὡς εἴπομεν τὸ πρᾶγμα θέλει συνέχειαν. Ὁ νῦν ὑπουργὸς τῆς Παιδείας οἵαν ἀνατροφὴν ἔδωκεν εἰς τὰ τέκνα του, τὴν αὐτὴν πρέπει νὰ ἐπιθυμήσῃ καὶ διὰ τὰ τέκνα τῆς πατρίδος του. Πρέπει νὰ γίνωμεν ὀλίγον ἱππόται διότι κινδυνεύομεν νὰ ἀποβελενδζωθῶμεν.

Καὶ πρῶτον χρειάζεται ἰδιαίτερον διὰ τὰ Γυμνάσια Γυμναστήριον, ἵνα παραλάβῃ ἡ Ἐπιτροπὴ τῶν Ὀλυμπίων τὸ ὑπάρχον καὶ νὰ προωρίσῃ ἀποκλειστικῶς διὰ τοὺς φοιτητὰς τοῦ Πανεπιστημίου καὶ τοὺς πολίτας. Ἔπειτα ψήφισις προϋπολογισμοῦ τριπλασίου τοῦ ὑπάρχοντος.

Καὶ κατόπιν ὑποχρεωτικὴ εἰσαγωγὴ τῆς ἀνοργάνου καὶ ἡμιοργανικῆς γυμναστικῆς εἰς ὅλα τὰ δημοτικὰ σχολεῖα.

Εὐτυχῶς εἰς τὴν γεννηθεῖσαν αὐτὴν ἅμιλλαν πρὸς ἀσθενῆ ἀπομίμησιν τῶν ἐνδόξων ἀθλητικῶν χρόνων τῶν προγόνων μας ἔχομεν καὶ ἕτοιμα διδακτικώτατα συγγράμματα τοῦ παρ' ἡμῖν διακεκριμένου Διδασκάλου καὶ συγγραφέως τῆς ξιφασκίας καὶ τῆς γυμναστικῆς κ. Ν. Πύργου. Οἱ δύο τόμοι του *Παιδαγωγικῆς Ἀνοργάνου Γυμναστικῆς* καὶ *Παιδαγωγικῆς ἡμιοργανικῆς Γυμναστικῆς* ἐκδοθέντες ὑπὸ τοῦ πρὸς διάδοσιν τῶν ἑλληνικῶν γραμμάτων Συλλόγου εἶναι τελειότατα ἐγχειρίδια, τὰ ὁποῖα ὄχι μόνον ἐν τοῖς σχολείοις, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἰδίαν διδασκαλίαν δύνανται νὰ χρησιμεύσουν. Ὁ κ. Πύργος εἶναι ὁ μόνος παρ' ἡμῖν ἐνασχολούμενος μὲ τὴν θεωρίαν τῆς γυμναστικῆς· καὶ τὰ συγγράμματά του εἶναι προϊόντα ὡρίμου καὶ πολυετοῦς μελέτης, οὐχὶ τυχαίων μεταφράσεων ἢ ἐπιτήδεια ἐρανίσματα. Ἐμφορεῖται ὑπὸ τῶν ὑγιεστέρων γυμναστικῶν ἀρχῶν, τὰς ὁποίας μετὰ πολλῆς σαφηνείας ἐκτίθησιν ἐν τοῖς προλόγοις του. Δύναται δὲ νὰ ἐργασθῇ καὶ ἀποτελεσματικώτερον, ἂν ἴδῃ ὅτι οἱ κόποι του δὲν θ' ἀποβῶσι μάτην, οὐχὶ πρὸς ὠφέλειαν αὐτοῦ, ἀλλὰ πρὸς ὠφέλειαν κοινήν. Ἀφοῦ μέχρι τοῦδε εἰργάσθη ἁπλῶς διὰ τὸ κέφι του καὶ ἐξ ἐμφύτου ἀδυναμίας πρὸς τοὺς τοιούτου εἴδους ἀγῶνας.

Ἀπόκειται εἰς τὸν ὑπουργὸν καὶ τὴν βουλὴν ἐκ τῶν πρώτων ἔργων νὰ προτείνῃ ἐκεῖνος καὶ νὰ δεχθῇ αὕτη τὴν ἐπιστημονικὴν συστηματοποίησιν τῆς Γυμναστικῆς.

Καλεβάν.

ΑΧ! ΤΙ ΚΡΙΜΑ.

Πόσο τώρα μετανοιόνω ποῦ δὲν εἶμαι στρατιώτης!
Ἄχ! ἂν ἤμουνα καὶ πάλι φανταράκι ζηλευτό,
Θὲ νὰ πήγαινα στὴν Ἄρτα παλληκάρι κι' ἐγὼ πρώτης,
Δίχως ναῦλο νὰ πληρώσω οὔτε κάλπικο λεφτό.
Ἄχ! τί κρῖμα νὰ μὴν ἦμαι φανταράκι σὰν καὶ πρῶτα,
Νὰ περνῶ ζωὴ καὶ κόττα!

—

Στὸν παληὸ καιρὸ ἐκεῖνο ὅπου ἤμουν 'γὼ φαντάρος,
Εἶχε βάσανα κι' ἀγκάθια τοῦ σολντάτου ἡ ζωή,
Τὸν ἐτρόμαζε ὁ ἴσκιος τοῦ πολέμου ὡσὰν χάρος,
Καὶ ξεκούφαινε τ' αὐτιά του τοῦ πολέμου ἡ βοή.
Ἄχ! τί κρῖμα νὰ μὴν ἦμαι φανταράκι σὰν καὶ πρῶτα,
Νὰ περνῶ ζωὴ καὶ κόττα!

—

Ποῦ ἡ δόξαις μας ἐκείναις; ποῦ καὶ τώρα τὸ Θησεῖο;
Ποῦ ἐκείναις ἡ ἡμέραις καὶ ἡ ὥραις ἡ γλυκειαῖς;
Ποῦ τοῦ γέρου Φιλοπάππου τὸ πανάρχαιο μνημεῖο;
Ποῦ ἡ ψεύτικαις ἡ μάχαις; ποῦ ἡ τόσαις τουφεκιαῖς;
Ἄχ! τί κρῖμα νὰ μὴν ἦμαι φανταράκι σὰν καὶ πρῶτα,
Νὰ περνῶ ζωὴ καὶ κόττα!

—

Πρωΐ βράδυ 'στὸ Θησεῖο μὲ τὸ ὅπλο καὶ τὸ σάκκο,
Κάθε ὥρα 'στὸ ποδάρι, κάθε τόσο 'στὴ γραμμή,
Ἐπηδούσαμε μὲ φόρα κάθε ῥέμμα, κάθε λάκκο,
Καὶ ἐτρώγαμε *χαλάλι* τὸ κατάμαυρο ψωμί.
Ἄχ! τί κρῖμα νὰ μὴν ἦμαι φανταράκι σὰν καὶ πρῶτα,
Νὰ περνῶ ζωὴ καὶ κόττα.

—

Ἄχ! τί νειάτα ἦταν 'κεῖνα!.. μὲ τὸ ὅπλο εἰς τὰ χέρια
Ἐπροσμέναμ' ὥρα ὥρα ἕνα *μάρε* νὰ μὰς εἰποῦν,
Νὰ χημήξουμε 'στοὺς Τούρκους καὶ 'ς ἧς Τούρκαις σὰν ξε-[φτέρια,
Καὶ σὲ δυὸ ἀπ' τὰ σπαθιά μας σὰν ῥεπάνια νὰ κοποῦν.
Ἄχ! τί κρῖμα νὰ μὴν ἦμαι φανταράκι σὰν καὶ πρῶτα,
Νὰ περνῶ ζωὴ καὶ κόττα!

—

Μὲ τῆς δόξαις μου ἐκείναις ζῶ ὡς τώρα μοναχός μου,
Αὐταῖς μέσα εἰς τὸν νοῦ μας χύνουν οἶστρο ὑψηλό,
Ὡσὰν ὄνειρο περνοῦνε κάθε ὥρα ἀπὸ 'μπρός μου,
Τῆς κυττάζω, τῆς θυμοῦμαι, καὶ μὲ κάνουν νὰ γελῶ.
Ἄχ! τί κρῖμα νὰ μὴν ἦμαι φανταράκι σὰν καὶ πρῶτα,
Νὰ περνῶ ζωὴ καὶ κόττα!

—

Τώρα γλέντι καὶ ῥαχάτι, καὶ τρεχάματα καθόλου,
Τώρα ζήτω καὶ εἰρήναις καὶ ῥουκέταις καὶ χαρά,
Καὶ κατάληψις τῆς Ἄρτας καὶ ἀργότερα τοῦ Βώλου,
Δίχως ψεύτικη κἂν μάχη καὶ δηὸ ἄσφαιρα πυρά.
Ἄχ! τί κρῖμα νὰ μὴν ἦμαι φανταράκι σὰν καὶ πρῶτα,
Νὰ περνῶ ζωὴ καὶ κόττα!

—

Ὦ! ἀφῆστέ με καὶ πάλι τὴ σπαθάρα μου ν' ἁρπάξω,
Ὄχι ὅμως γιὰ νὰ κόψω ὁποῖον Τοῦρκο κι' ἂν εὕρω,
Τὸ σπαθὶ τὸ θέλω τώρα κοτοπούλια γιὰ νὰ σφάξω,
Καὶ χορτάτος νὰ φιλήσω τῆς σημαίας τὸ σταυρό.
Ἄχ! τί κρῖμα νὰ μὴν ἦμαι φανταράκι σὰν καὶ πρῶτα,
Νὴ περνῶ ζωὴ καὶ κόττα!

Souris